

č.

Příjmení a jméno .....

Adresa školy: .....

Adresa bydliště: .....

(Adresy vyplňte až po ukončení soutěžního kola, zejm. u prací postupujících do vyššího kola.)

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Na Poříčí 4, 115 30 Praha 1**

Dějepisná olympiáda

43. ročník – 2013/2014

Zadání úkolů školního kola – test

Tematické zaměření ročníku: „**Město v proměnách času**“

Důležité upozornění – u každé otázky je rámeček, který uvádí maximální počet bodů za otázku, do prázdného políčka se pak doplní získaný počet bodů. Celkem je možné získat **60 bodů**.

Úkol č. 1

Napiš, kdo byl podle příběhu z Bible zakladatelem prvního města na světě.

1 bod

Úkol č. 2

První středověká města u nás vznikala za vlády:

- a) Přemyslovců
- b) Lucemburků
- c) Jagellonců
- d) Habsburků

1 bod

Úkol č. 3

Vyznač 5 chyb v textu a přepiš ve správném znění.

V západní a střední Evropě byla města zakládána od 11. století.

V Čechách byla města zakládána od počátku 12. století.

Často byla města zakládána také „na zoraném drnu“.

Právo založit město měl především biskup, který tímto úkolem pověřoval donátora.

5 bodů

Úkol č. 4

Obrázky symbolizují práva (privilegia) středověkých měst. Pojmenuj tato městská práva.

A

B

C

D

- A) _____
B) _____
C) _____
D) _____

4 body

Úkol č. 5

Jak se nazývali členové městské rady? _____

Kdo stál v jejich čele? _____

Kdo hlídal bezpečnost ve městech? _____

3 body

Úkol č. 6

K označením měst doplň správnou charakteristiku.

1) poddanská města	a) města zakládaná šlechtou a církví
2) královská města	b) města, v nichž se těžilo stříbro
3) horní města	c) města, jejichž obyvatelé byli svobodní

1) _____; 2) _____; 3) _____

3 body

Úkol č. 7

Z nabídky vyber dvě horní města: Brno, Ostrava, Jihlava, Kutná Hora, Hradec Králové.

_____ a _____

Které cizí (nečeské) etnikum se u nás podílelo na zakládání zejména horních měst?

_____

3 body

Úkol č. 8

Královská města odváděla panovníkovi berni. Co to bylo? (*nahrad' jiným slovem*)

Jak se nazývala města, která berni odváděla královnám? _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 9

Podle názvu řemesel vznikala i označení jednotlivých ulic. Napiš, jak se nazývaly ulice,

a) kde byly masné krámy. _____

b) kde řemeslníci zpracovávali vlnu na sukno. _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 10

Ve středověkých městech žili vedle většinové křesťanské společnosti také Židé.

Jak se nazývaly uzavřené čtvrti, v nichž Židé museli žít? _____

Vyber správné tvrzení.

Co bylo u Židů hlavním zdrojem jejich obživy?

- a) řemesla, b) obchod a finance, c) zemědělství

Která řemesla směli vykonávat?

- a) bez omezení, b) ta, která byla ve městě potřebná, c) pouze pro potřebu své komunity

3 body	
--------	--

Úkol č. 11

Utvoř správné dvojice pojmenování pražských tržišť a náměstí.

1) Koňský trh   a) Senovážné náměstí

2) Dobytčí trh   b) Václavské náměstí

3) Senný trh   c) Karlovo náměstí

1) _____;   2) _____;   3) _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 12

Podle obrázků urči vrstvy městského obyvatelstva.

a

b

c

a) _____

b) _____

c) _____

3 body	
--------	--

Úkol č. 13

Kdo to byli živnostníci? (vyber správné tvrzení)

a) lidé poskytující služby, b) lidé produkující výrobky, c) lidé bez práce

Vyznač, kdo z následující nabídky patří mezi živnostníky: krčmáři, pekaři, nádeníci, lazebníci, kováři.

3 body	
--------	--

Úkol č. 14

Jak se nazývalo české město založené na počátku 15. století jako obec „bratří a sester“, kde se lidé měli řídit božími zákony? _____

1 bod	
-------	--

Úkol č. 15

Napiš, ve kterém našem městě se konal sněm, kde se zástupci měst stali součástí zemské vlády, čímž dosáhli účasti na politické moci. _____

1 bod	
-------	--

Úkol č. 16

V období vlády Vladislava Jagellonského byly významně upraveny poměry mezi šlechtou a městy. Uveď název dokumentu, který tyto vztahy upravoval.

_____

1 bod	
-------	--

Úkol č. 17

Uveď jméno „jednookého“ českého krále, který založil např. Staré Město pražské. Malou nápovědou ti může být, že založil také město Brno, a to roku 1243.

Jméno krále: _____

1 bod	
-------	--

Úkol č. 18

Jak vypadala města ve 13. století? Vyber dvě tvrzení, která jsou pravdivá.

1. Ulice měst byly dlážděné.
2. Obyvatelé vyhazovali často odpadky přímo z oken.
3. Domy byly číslovány.
4. Domy měly domovní znamení.
5. Za městem se nacházely řemeslnické dílny.

Správná tvrzení: _____ a _____

2 body	
--------	--

Úkol č. 19

Zakroužkuj správné řešení.

Města byla především středisky:

- a) řemesel a obchodu
- b) pouze řemesel
- c) zemědělství a obchodu

Krčmy byly:

- a) středověké hostince s ubytováním
- b) středověké hospody
- c) středověké obchody

Jarmarky byly:

- a) trhy, které se konaly každý týden
- b) výroční trhy
- c) trhy, na které neměl přístup žádný cizí kupec

3 body	
--------	--

Úkol č. 20

Na pokles obyvatel nejen ve městech měly vliv (m)_____ (e)_____. Ty se začaly šířit v důsledku rozvoje obchodu s (A)_____. V Evropě se této nemoci říkalo (č)_____ (s)_____.

3 body	
--------	--

Úkol č. 21

Středověká vzdělanost

Měšťané zakládali městské školy, kde se žáci učili **triviu**. Co se tímto slovem rozumí?

Dále se vzdělávali v mezinárodním dorozumívacím jazyce: _____

Objevil se také zcela nový typ vyšších škol: _____

První z nich vznikly od konce 12. století v těchto evropských zemích: _____

8 bodů	
--------	--

První taková škola na sever od Alp byla založena v (*doplň město*) _____
v roce _____.

Úkol č. 22

Podle indicií urči, o kterou významnou městskou stavbu v Praze jde.

Délka 516 metrů, šířka 9,6 metru, sochy jsou ze 17. – 20. století, se založením stavby souvisí řada čísel 135797531.

1 bod	
-------	--

Úkol č. 23

K charakteristikám přiřpiš správné pojmy.

- a) poplatek za dovezení zboží _____
- b) majitel řemeslnické dílny s právem podnikat ve městě _____
- c) budova, kde zasedala městská rada _____

3 body	
--------	--

Celkem	
--------	--

Dějepisná olympiáda - 43. ročník – 2013/2014

Řešení úkolů školního kola

Úkol č. 1 Kain	1 bod
Úkol č. 2 a) Přemyslovců	1 bod
Úkol č. 3 ~~11. století~~ → 12. století; ~~12. století~~ → 13. století; „na zoraném drnu“ → „na zeleném drnu“; ~~biskup~~ → panovník/král; ~~donátera~~ → lokátora	5 bodů
Úkol č. 4 A) právo várečné (vařit pivo) B) právo samosprávy C) právo hrdelní D) právo ohrazení (stavět hradby; právo hradební)	4 body
Úkol č. 5 konšelé; purkmistr; biřici	3 body
Úkol č. 6 1a; 2c; 3b	3 body
Úkol č. 7 Jihlava a Kutná Hora; německé	3 body
Úkol č. 8 daň; věnná města	2 body
Úkol č. 9 Masná; Soukenická	2 body
Úkol č. 10 ghetta; b); c)	3 body
Úkol č. 11 1b; 2c; 3a	3 body

Úkol č. 12 a) kupci; b) řemeslníci; c) městská chudina	3 body
Úkol č. 13 a) lidé poskytující služby krčmáři; lazebníci	3 body
Úkol č. 14 Tábor	1 bod
Úkol č. 15 v Čáslavi	1 bod
Úkol č. 16 Vladislavské zřízení zemské	1 bod
Úkol č. 17 Václav I.	1 bod
Úkol č. 18 2 a 4	2 body
Úkol č. 19 a; b; b	3 body
Úkol č. 20 morové epidemie; s Asií; černá smrt	3 body
Úkol č. 21 čtení, psaní, počítání (trivium); latině; univerzity; Itálie; Francie; Anglie; Praze; 1348	8 bodů
Úkol č. 22 Karlův most (Kamenný most)	1 bod
Úkol č. 23 a) clo; b) mistr; c) radnice	3 body

Celkem: 60 bodů

Soutěžní úkoly vytvořili členové Ústřední komise Dějepisné olympiády: Mgr. Václava Korcová (předsedkyně poroty), Mgr. Lenka Broklová, Mgr. Irena Náprstková, Mgr. Josef Vávra, Mgr. Jaroslav J. Gloser.